

STRESAS NE VISADA YRA BLOGAS DALYKASI

VISI MES PATIRIAME STRESĄ, VISIŠKAI NORMALU JAUSTI STRESĄ PRIEŠ EGAZIMINĄ ARBA SVARBŲ POKALBĮ. STRESĄ TAIP PAT GALI KELTI IR NAUJA MOKYKLA AR NAUJAS DARBAS. TAI NORMALU.

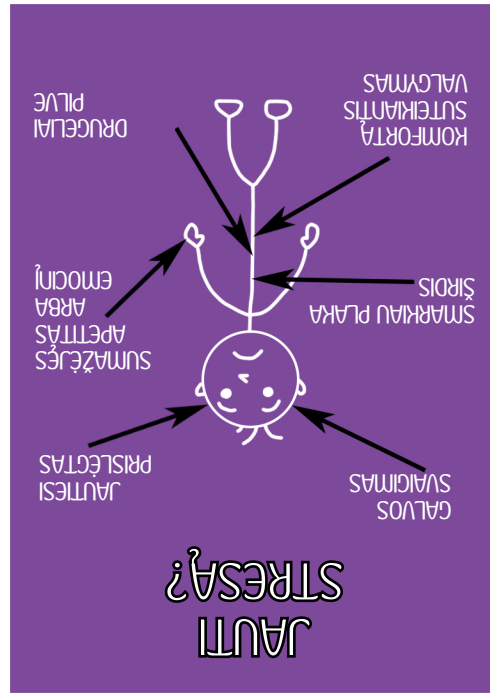
TAČIAU JEIGU DIDŽIŲ STRESĄ PATIRI DAŽNAI IR NESULAUKI JOKIOS PAGALBOS, TAVO ORGANIZMU TAI TAPS ŽALINGA.

3 STRESO RŪŠYS

TEIGIAMAS
 NORMALU IR BŪTNA SVĖIKAM VYSTYMUISI. PAVYZDIU, EGAZIMINO LAIKYMAS ARBA SKIEPPI.

TOLERUOTINAS
 RIMTAS LAIKINAS STRESAS, KURĮ SUMAZINTI PADEDA PARAMA GRĮŠTI SĄNTYKAI. PAVYZDIU, ARTIMO ŽMOGAUS MIRTS.

TOKSINIS
 DIDEI, DAŽNI IR / AR ILGAI BĖSSTĖSIANTYS SUNKUMAI. EMOCINIS AR LYTIŠS SMURTAS.

KAS YRA TOKSINIS STRESAS?

„TAI LYG NUOLATINIS SPAUDIMAS – KAZKAS, KAS NUOLAT SUKASI TAVO GALVOJE. TARSISI KOKS TAM SUS DEBESIS TAU VIRŠ GALVOS!“

„ŠI LAIKSTINUKA JAUNIEMS ŽMONĖMS PARENGĖ KITI JAUNI ŽMONĖS. NORIME PADĖKOTI VISIEMS JAUNUOLIAMS, PADĖJUSIEMS ĮGYVENDINTI ŠIA IDĖJĄ.“

The ATLANTIC Philanthropies
Early Intervention Intervention Programme
Northern Ireland Executive
www.northernireland.gov.uk
 DELIVERING SOCIAL CHANGE

SBNi Safeguarding Board for Northern Ireland
Believe in children Barnardo's Northern Ireland

VOIKŠČIOJIMAS / MANKŠTA
MUZIKA KLAUSYMAS
KARŠTAS GĖRIMAS / KALBĖJIMASIS SU KITAI
JOGA / VALINGAS DĖMESINGUMO UGDYMAS

TINKAMI BŪDAI VALDYTI STRESUI

„KALBĖKIS SU KITAI ŽMONĖMIS APIE SAVO PROBLEMAS. NELAIKYK VISKO SAVYJE!“

JEIGU JAUTI STRESĄ, PABANDYK PASIKALBĖTI SU:

- ARTIMU DRAUGU AR DRAUGAIS
- KURIJO NORS ŠEIMOS NARIU
- MOKYTOJU, GYDYTOJU AR SU JAUNIMU DIRBAČIU ASMENIU
- CHILDLINE: 0800 1111
- LIFELINE: 0808 808 8000

JAUNAM ŽMOGUI SKIRTA INFORMACIJA APIE STRESĄ IR ATSPARUMĄ

PATARIMAI BE JOKIŲ NESĄMONIŲ :)

TOKSINIO STRESO PRIEŽASTYS

YRA DALYKŲ, KURIE LABIAU LINKĘ SUKELTI TOKSINĮ STRESĄ VAIKAMS IR JAUNUOLIAMS. TARP ŠIŲ DALYKŲ YRA:

SMURTAS

NEPRIEŽIŪRA

PROBLEMOS NAMUOSE

FIZINIS

NEPRIEŽIŪRA

PSICHINĖ LIGA

ĮKALINTAS GIMINAITIS

EMOCINIS

EMOCINĖ

SMURTAUJAMA PRIEŠ MAMĄ

SKYRYBOS

LYTNIS

PIKTNAUDŽIAUJAMA
SVAIGIOSIOMIS MEDŽIAGOMIS

TOKSINIO STRESO DAROMAS POVEIKIS

TOKSINIS STRESAS YRA LABAI PAVOJINGAS IR GALI TURĖTI GYVENIMĄ KEIČIANČIŲ NEIGIAMŲ PASEKMIŲ FIZINEI IR PSICHINEI SVEIKATAI. JEIGU BŪDAMAS VAIKAS PATIRI DAUG TOKSINIO STRESO, TIKĖTINA, KAD BŪSI LABIAU LINKĖS:

- PRADĖTI SANTYKIAUTI ANKSTYVAME AMŽIŪJE
- PRADĖTI RŪKYTI
- SUSIRGTI PLAUČIŲ AR ŠIRDIES LIGOMIS
- SUSIRGTI DIABETU
- PIKTNAUDŽIAUTI NARKOTIKAIS
- SUSIRGTI KEPENŲ LIGOMIS
- PULTI Į DEPRESIJĄ
- BANDYTI NUSIŽUDYTI

GERA ŽINIA - ATSPARUMAS

GERA ŽINIA TAI, KAD YRA DAUGYBĖ BŪDŲ, KAIP ĮVEIKTI TOKSINĮ STRESĄ. TAI VADINAMA ATSPARUMU.

ATSPARUMAS TOKSINĮ STRESĄ PAKEIČIA Į TOLERUOTINĄ STRESĄ. ATSPARUMAS MUMS PADEDA SUSIDOROTI SU SUNKIOMIS SITUACIJOMIS IR PADEDA NE TIK IŠGYVENTI, BET IŠ TIESŲ AUGTI IR KLESTĖTI.

PATARIMAI, KAIP TAPTI ATSPARESNIAM

- JEI ĮMANOMA, PASITRAUK IŠ SUSIDARIUSIOS SITUACIJOS
- PASIKALBĖK SU SUAUGUSIUOJU, KURIU PASITIKI
- SUSITAIKYK SU Tuo, KAD POKYČIAI YRA GYVENIMO DALIS
- RŪPINKIS SAVIMI
- ATKREIPK DĖMESĮ Į SAVO PATIES POREIKIUS IR JAUSMIUS
- IŠBANDYK GILŲ KVĖPAVIMĄ AR VALINGĄ DĖMESINGUMŲ UGDYMĄ
- VISKĄ VERTINK OBJEKTYVIAI
- MIEGOK BENT PO 8 VALANDAS
- SVEIKAI MAITINKIS IR BŪK AKTYVUS
- LEISK LAIKĄ SU SAVO DRAUGAIS IR PASIDALINK SAVO PROBLEMOMIS SU JAIS.
- DARYK DALYKUS, KURIE TAU PATINKA: SPORTAS, MUZIKA, SKAITYMAS, FILMŲ ŽIURĖJIMAS IR PAN.
- KALBĖTIS YRA GERAI!

JEIGU JAUTIESI TAIP, LYG TAVO GYVYBEI GRESIA PAVOJUS, SKAMBINK POLICIJAI TELEFONU 999 ARBA IŠSIKALBĖK PASKAMBINĖS Į LIFELINE TELEFONU 0808 800 8000

KAI STRESUOJU...

- „EINU PASIVAIKŠČIOTI IR PRAVALYTI GALVĄ.“ SHARON, 19 m.
- „IŠGERIU PUODELĮ ARBATOS.“ SIMON, 13 m.
- „EINU Į SPORTO SALĘ IR KLAUSUSI MUZIKOS.“ HARRY, 17 m.
- „PASIKALBU SU DRAUGU.“ MICA, 15 m.
- „EINU PASIVAIKŠČIOTI ARBA SPORTUOJU.“ RICARDO, 16 m.
- „IMU 5 IŠGERIU PUODELĮ SKANIOS ARBATOS.“ EMMA, 17 m.
- „EINU PAVEDŽIOTI ŠUNĮ.“ NIKKI, 20 m.
- „UŽSIDĖDU AUSINES IR KLAUSAUSI MUZIKOS.“ THOMAS, 17 m.
- „EINU Į KINO TEATRĄ, ŽIŪRIU TV ARBA ŽAIDŽIU KOMPIUTERINIUS ŽAIDIMUS.“ AARON, 16 m.